

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

"Təsdiq edirəm"

Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:

_____ dos. Zaur Məmmədov

"_____" _____ 2026-cı il

Fənn sillabusu

İxtisasın şifri və adı: 6001022 –Təsviri incəsənət müəllimliyi

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Pedaqogika, psixologiya və incəsənət

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f (Qrafik əsərlərin tədrisi metodikası)

Fənn proqramı: "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət" kafedrasının 14 sentyabr 2024-cü il tarixli iclasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (Protokol N07)

Kodu: İPFS- B00.6

Tədris ili : III (2025-2026) Semestr: VI

Tədris yükü: Cəmi: 180 saat; Auditoriya saati-60 (30 saat mühazirə, 30 saat seminar).

Təhsil forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, ata adı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Müəllim Əlizadə Fatimə Azər qızı

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov, 19 LDU-nun 2 saylı tədris binası

Məsləhət günləri və saati: 3 cü gün saat 13.00-14.00

E-mail ünvanı: fatializn@gmail.com

III. Tövsiyə olunan dərsliklər, dərs vəsaitləri və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

1. Azərbaycanın Qrafik Dizayn Tarixi — Rəsul Həsən (2023)
2. Qrafik dizaynın əsasları R.Həsən 2020 Bakı
3. Azərbaycan incəsənəti. Bakı, 1992.
4. 2.Kərimov K. Bəhruz Kəngərli. Bakı, 1962.
5. 3.Kərimov K. Azərbaycan miniatürləri. Bakı, 1980.
6. 4.Kərimov K. "Nizami Gəncəvi", Xəmsə, Miniatürlər. Bakı,1983. 5.Искусство Советского Азербайджана. Москва,1970. 6.Казиев А. Художественное оформление Азербайджанской рукописной книги XIII-XVII веков. Москва,1977. *
7. R.Əliquliyev, S.Şükürlü, S.Kazımova. Elmi fəaliyyətdə istifadə olunan əsas terminlər. Bakı, İnformasiya Texnologiyaları, 2009, 201 s.

Əlavə ədəbiyyat

8.20th century Azerbaijani graphics — *Sevinc Babaxanova* (2024)

9.Azərbaycan Qrafik-Dizayn tarixi 1875-1990

10.Qrafika - STUDENTS.AZ - Education Platform

IV. Prerekvizit fənlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

V. Korekvizit fənlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

Fənnin məqsədi tələbələrdə qrafik düşüncə formalaşdırmaq, xətt və ton vasitəsilə forma və məkanın ifadəsini mənimsətmək, yaradıcı və texniki bacarıqları inkişaf etdirməkdir. Bununla yanaşı tələbə xətt və tonun ifadə imkanlarını tətbiq edə bilir işıq-kölgə münasibətlərini düzgün qurur fərdi yaradıcılıq yanaşması nümayiş etdirir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər:

Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə:

Fənn üzrə tələbələrə biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbələrə fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;

- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;

- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladıqı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladıqı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması:Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcək.

X.Təqvim-mövzu planı:60 saat (30 saat mühazirə, 30 saat praktik məşğələ)

№	Keçilən mühazirə mövzularının məzmunu	Müh.	Tarix
1.	Mövzu № 1. Qrafika nədir Plan: 1. Qrafika nədir 2. Azərbaycanda qrafikanın tarixi 3. Qrafikanın yaranma tarixi Mənbə [3,5,6]	2	2
2.	Mövzu № 2 Komputer qrafikasının əsasları	2	2

	Plan: 1. Qrafikanın əsas amilləri 2. Kompüter qrafikasının əsasları 3. Raster qrafikası Mənbə [1,4,5]		
3.	Mövzu № 3 Qrafika növləri Plan: 1.Dəzgah və şirift qrafikası 2.Plakat və afişa qrafikası 3.Kitab və tətbiqi qrafika Mənbə [2,8,9]	2	2
4.	Mövzu № 4 Qrafikanın hazırlanma texnikası Plan: 1.Ksiloqrafiya və linoqravura 2.Ofort,Qravura 3.Litoqrafya Mənbə [3,7,]	2	2
5.	Mövzu № 5 Qrafikada istifadə olunan materiallar Plan: 1. Monotipya nədir 2. Qrafik materialları 3. Qrafikanın istifadə olunan sahələri Mənbə [1,4,6]	2	2
6.	Mövzu № 6 Çap və rəsm Plan: 1. Çap və rəsm 2. Rəsmde qrafik vasitələr 3. Qrafik ustaları Mənbə [2,5,6]	2	2
7.	Mövzu № 7 Qrafika ustaları 1.Qəzənfər Xalıqov 2.İsmayıl Adundov 3.Ələkbər Rzaquliyev Mənbə [1,3,9]	2	2
8.	Mövzu № 8 Dünya qrafika rəssamları Plan: 1. Aleksandr Bolos 2. Dekorativ qrafika 3. Dekorativ qrafikanın sahələri Mənbə [1,2,8]	2	2
9.	MÖVZU № 9 Linoqravura nədir Plan: 1. Linoqravura haqqında məlumat 2. Linoqravura nədir 3. Linoqravuranın qrafika sənətində yeri və əhəmiyyəti MƏNBƏ [1,2,5]	2	2
10.	Mövzu № 10 Litoqrafiya Plan: 1. Litoqrafiya haqqında 2. Kağıza köçürmə qaydaları 3. Litoqrafiya rəssamları Mənbə [4,7,10]	2	2
11.	MÖVZU № 11 Ofort nədir? PLAN: 1. Ofort nədir 2. Renbrandin ofort əsərləri 3. Qrafik ofortlar	2	2

	MƏNBƏ [1,4,6]		
12.	Mövzu № 12 Albrext Dürrer Plan: 1. Albrext Dürrerin həyat və yaradıcılığı 2. Albrext Dürrerin əsərləri Mənbə [6,7]	2	2
13.	Mövzu № 13 Qrafik Dizayn nədir Plan: 1. Qrafikada dizayn sahələri 2. Qrafika sənətində rəsmnin rolu 3. Hərəkətli qrafika Mənbə [1,2,4]	2	2
14.	Mövzu № 14 Qrafika sənətində rəsmnin yeri Plan: 1. Rəsmnin qrafik cizgiləri 2. Rəng nəzəriyyəsi qrafikada Mənbə [5,8]	2	2
15.	Mövzu № 15 Motion qrafika Plan: 1. Motion qrafikanın əsasları 2. Motion qrafikanın nəzəriyyəsi 3. Qobustan qaya rəsmlərində qrafik cizgilər MƏNBƏ [1,2,4]	2	2
	Cəmi	30s	30s

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:Rəsmlərdə tonallığa, işıq və kölgə effektinə nail olunması üsullarını, işığın əşyaya təsiri zamanı baş verən prosesləri, rəsmnin işlənmə texnikasını, Formanı konstruktiv şəkildə təsvir edir kompozisiya prinsiplərini praktikada tətbiq edir müxtəlif qrafik material və texnikalarla sərbəst işləyə bilməlidir.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar
- təqdimat və müzakirə
- müstəqil iş/araşdırma

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

FTN 1.Qrafikanın əsas ifadə vasitələrini (xətt,ton ,ləkə,faktura) izah edir vəpraktikada tətbiq edir

FTN 2. Qrafika sənətinin əsas anlayışlarını və ifadə vasitələrini nəzəri cəhətdən izah edir

FTN 3.Mövzu əsasında yaradıcı və fərdi yanaşma nümayiş etdirən qrafik kompazisiya təqdim edir

FTN 4.İşıq- kölgə münasibətlərini düzgün quraraq həcm və məkan təsviri yaradır

FTN 5.Kompazisiya prinsiplərini (balans,ritm,kontrast) qrafik işlərində tətbiq edir

FTN 6.Müxtəlif qrafik material və texnikalarla (karandaş,tuş,kömür, vı s.) sərbəst işləyir

XV. Kollokvium sualları :

I Kollokvium sualları

1. Qrafika nədir
2. Azərbaycanda qrafikanın tarixi
3. Qrafikanın yaranma tarixi
4. Qrafikanın əsas amilləri

5. Komputer qrafikasının əsasları
6. Raster qrafikası
7. Dəzgah və şirift qrafikası
8. Plakat və afişa qrafikası
9. Kitab və tətbiqi qrafika
10. Ksilografya və linoqravura
11. Ofort, Qravura
12. Litoqrafya
13. Monotipya nədir
14. Qrafik materialları
15. Qrafikanın istifadə olunan sahələri

II Kollokvium sualları

1. Çap və rəsm
2. Rəsmdə qrafik vasitələr
3. Qrafik ustaları
4. Qəzənfər Xalıqov
5. İsmayıl Adundov
6. Ələkbər Rzaquliyev
7. Aleksandr Bolos
8. Dekorativ qrafika
9. Dekorativ qrafikanın sahələri
10. Linoqravura haqqında məlumat
11. Linoqravura nədir
12. Linoqravuranın qrafika sənətində yeri və əhəmiyyəti
13. Litoqrafya haqqında
14. Kağıza köçürmə qaydaları
15. Litoqrafya rəssamları

XVI. İmtahan sualları:

1. Qrafika nədir
2. Azərbaycanda qrafikanın tarixi
3. Qrafikanın yaranma tarixi
4. Komputer qrafikasının əsasları
5. Qrafikanın növləri
6. Qrafikanın texniki üsulları
7. Litoqrafika nədir
8. Linoqrafika nədir
9. Monotipya nədir
10. Qrafik materialları
11. Qrafikanın istifadə olunan sahələri
12. Çap və rəsm
13. Rəsmdə qrafik vasitələr
14. Ələkbər Rzaquliyev
15. Maral Rəhmanzadə
16. Aleksandr Bolos
17. Dekorativ qrafika
18. Dekorativ qrafikanın sahələri
19. Linoqravura haqqında məlumat
20. Linoqravura nədir
21. Litoqrafya haqqında
22. Kağıza köçürmə qaydaları
23. Litoqrafya rəssamları
24. Ofort nədir
25. Renbrandin ofort əsərləri
26. Qrafik ofortlar

27. Albrext Dürrerin həyat və yaradıcılığı
28. Qrafikada dizayn sahələri
29. Qrafika sənətində rəsmin rolu
30. Hərəkətli qrafika
31. Rəsmin qrafik cizgiləri
32. Rəng nəzəriyyəsi qrafikada
33. Motion qrafikanın əsasları
34. Motion qrafikanın nəzəriyyəsi
35. Qobustan qaya rəsmlərində qrafik cizgilər

“ S/f (Qrafik əsərlərin tədrisi metodikası) “fənninin sillabusu 6001022–Təsviri incəsənət müəllimliyi ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Pedaqogika, psixologiya və incəsənət kafedrasının 13 fevral 2026-cı il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur (Protokol №06)

Fənn müəllimi:

m. F.A.Əlizadə

Kafedra müdiri:

dos. A.X.Əliyev